

„NINCS INGYEN EBÉD”

SZKA_207_19

AZ ÉSZAK-EURÓPAI NÉPEK VISZONYA A KÖRNYEZETHEZ

Készítette: Mandák Csaba

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Az észak-európai táj jellegzetességeinek megismerése					
A	Tanári irányítással a tanulók „belső képeket” alkotnak. A tanár megkéri őket, hogy helyezkedjenek el kényelmesen, lazítsák el magukat és hunyják le a szemüket. Majd felolvas nekik egy tájleírást, amely érzékletesen szemléltet egy észak-európai tájat! (domborzat, színek, hangok, szagok stb.) 5 perc	Figyelem Empátia	Frontális osztálymunka – irányított képalkotás		P1 (Irányított képalkotás)
B	A tanulók önállóan elolvassák a tananyag bevezető részét – <i>Észak-Európa természeti adottságai</i> . 5 perc	Figyelem Szövegértés	Egyéni olvasás	Tankönyv	P2 (Tankönyv- lista)
C	A tanulók a tanár irányításával 4 fős csoportokat alkotnak. A csoportok feldolgozzák a tananyag bevezető részét. 10 perc	Figyelem Szövegértés Együttműködés	Kooperatív tanulás – mozaik	A tananyag bevezető része 4 részre osztva	
I/b A természeti jellegzetességek azonosítása					
A	A tanulók a tanár irányításával megbeszélik, hogy mit láttak maguk előtt. 5 perc	Empátia Önkifejezés	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P1 (Irányított képalkotás)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanulók a tanár irányításával a tankönyv képeiről beszélgetnek. (Mit látunk a képeken? Melyik országra jellemzők?) 5 perc	Figyelem Véleményalkotás	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	Tankönyv	Tankönyv
C	A csoportok a tankönyv képeiről beszélgetnek. (Mit látunk a képeken? Melyik országra jellemzők?) 5 perc	Figyelem Véleményalkotás Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó	Tankönyv	
I/c Személyes érzések, érzelmek tudatosítása					
A	A tanulók a tanár irányításával 4 fős csoportokat alkotnak és megpróbálják jellemezni az általuk látott tájat. 10 perc	Empátia Önkifejezés Együttműködés	Egyéni munka Kooperatív tanulás – szóforgó	D1 (Tájképfestés szavakkal) Csomagolópapír Vastag színes filctollak	
B	A tanulók pozitív, illetve negatív jelzőket írnak a tankönyv képeiről. 5 perc	Empátia Önkifejezés	Egyéni munka	Tankönyv Írószerszámok Jegyzetpapír	
C	A csoportok megpróbálják jellemezni a képeken látott tájakat. 10 perc	Empátia Önkifejezés Együttműködés	Egyéni munka Kooperatív tanulás – szóforgó	Tankönyv D1 (Tájképfestés szavakkal) Csomagolópapír Vastag filctollak	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/d Az érzések összehasonlítása					
A,C	A csoportok a tanár irányításával összehasonlítják a táblázatokat. 10 perc	Figyelem Önkifejezés Rendszerezés	Kooperatív tanulás – csoportszófogó	A D1 alapján elkészített táblázatok	Üres falfelület Ragasztógyurma
B	A tanulók a tanár irányításával megbeszélik, hogy miért írták az adott jellemzőket az egyes képekre. 5 perc	Figyelem Önkifejezés	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	A képek alapján készített jegyzetek	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A környezeti válság képei I.					
A	Tanári irányítással a tanulók „belső képeket” alkotnak, ugyanúgy, mint az I/a feladatnál. A tanár most zavaró elemeket is (kivágott erdő, szennyvíz, szemétkupac stb.) beleszó a mesélésbe. 5 perc	Figyelem Empátia	Frontális osztálymunka – irányított képalkotás		P1 (Irányított képalkotás)
B	A tanár természeti károkról, környezetszennyezésről szóló képeket vetít a tanulóknak, akik a képek nézegetése közben röviden leírják, hogy mi jut eszükbe a látottakról! 5 perc	Figyelem Empátia Önkifejezés	Frontális osztálymunka – szemléltetés Egyéni fogalmazás	Jegyzetpapír Írószerszámok	P3 (Környezeti katasztrófák) Számítógép Projektor (Internet)
C	A csoportok feldolgozzák a <i>Környezeti válság – környezeti felelősség</i> című szöveget. 15 perc	Szövegértés Együttműködés	Kooperatív tanulás – mozaik	D2 (Környezeti válság – környezeti felelősség)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A környezeti válság képei II.					
A	A tanulók a tanár irányításával megbeszélik, hogy mit láttak maguk előtt. (Miben különbözött ez a mostani „kirándulás” az előzőtől?) 5 perc	Empátia Önkifejezés	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		
B	A tanulók a tanár irányításával arról beszélgetnek, hogy milyen érzéseket váltottak ki belőlük a látottak. 5 perc	Empátia Önkifejezés	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	Jegyzetek	
II/c Cél- és feladatmeghatározás					
A	A tanár 5 csoportot alakít ki a tanulókból. A csapatok sorshúzással eldöntik, hogy melyik észak-európai országgal kapcsolatban fognak önálló kutatómunkát végezni. 5 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – csoportalakítás, sorshúzás, feladatismertetés	D3 (Feladateleírás)	P4 (Országnevkártyák)
B	A tanár 5 csoportot alakít ki a tanulókból. A csapatok sorshúzással eldöntik, hogy melyik észak-európai országgal kapcsolatos anyagokat fogják feldolgozni. 5 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – csoportalakítás, sorshúzás, feladatismertetés	D3 (Feladateleírás) D4 (Az észak-európai országok viszonya a természethez)	P4 (Országnevkártyák)
C	A tanár 5 csoportot alakít ki a tanulókból. A csapatok sorshúzással eldöntik, hogy melyik észak-európai országgal kapcsolatban fognak irányított kutatómunkát végezni. 5 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – csoportalakítás, sorshúzás, feladatismertetés	D3 (Feladateleírás) D5 (Forráslista az anyaggyűjtéshez)	P4 (Országnevkártyák)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Tervezés					
A	A csoportok megtervezik saját munkájukat a rendelkezésükre bocsátott táblázat alapján. 10 perc	Együttműködés Felelősségvállalás	Kooperatív tanulás – kupactanács	D6 (Feladatterv) Írószerszámok	
B	A csoportok megtervezik saját munkájukat a rendelkezésükre bocsátott táblázat alapján. 10 perc	Együttműködés Felelősségvállalás	Kooperatív tanulás – kupactanács	D7 (Feladatterv) D4 (Az észak- európai országok viszonya a természethez) Írószerszámok	
C	A csoportok megtervezik saját munkájukat a rendelkezésükre bocsátott táblázat alapján. 10 perc	Együttműködés Felelősségvállalás	Kooperatív tanulás – kupactanács	D8 (Feladatterv) D5 (Forráslista az anyaggyűjtéshez) Írószerszámok	
II/e Önálló munka					
A	A csapatok önálló kutatómunkát végeznek az iskolai vagy helyi (települési) könyvtárban, illetve az interneten. Támogató segítséget nyújthat az iskolai könyvtáros, illetve az informatika tanár. <i>(Ez a munka összevonható a produktum elkészítésével. A kettőre együtt 45 perc áll rendelkezésre.)</i> 30 perc	Ismeretszerzés Együttműködés	Egyéni, illetve csoportos kutatómunka	Könyvtár Informatikai háttér Internet Jegyzetpapír Írószerszámok	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok saját feladattervük alapján feldolgozzák a rendelkezésükre bocsátott anyagokat. (Ez a munka összevonható a produktum elkészítésével, a kettőre együtt 45 perc áll rendelkezésre.) 30 perc	Rendszerezés Együttműködés	Egyéni olvasás Kooperatív tanulás – kupactanács	D4 (Az észak- európai országok viszonya a természethez) Jegyzetpapír Írószerszámok	
C	A csoportok a saját feladattervük alapján beszerzik és feldolgozzák a témalistán szereplő anyagokat. (Ez a munka összevonható a produktum elkészítésével, a kettőre együtt 40 perc áll rendelkezésre.) 25 perc	Ismeretszerzés Együttműködés	Egyéni, illetve csoportos kutatómunka	D5 (Forráslista az anyaggyűjtéshez) Jegyzetpapír Írószerszámok	
II/f A produktum elkészítése					
A	A csapatok elkészítik a kutatómunkájuk eredményét bemutató produktumot. Támogató segítséget nyújthat a rajz-, illetve technikatánár, a magyartanár, az informatikatanár, illetve az oktatástechnikus. (Ez a munka összevonható a kutatási munkával, a kettőre együtt 45 perc áll rendelkezésre.) 15 perc	Rendszerezés Kreativitás Alkotókészség Együttműködés	Kooperatív tanulás – kupactanács, alkotó munka	Összegyűjtött anyagok Informatikai háttér Csomagoló papír Filctoll készlet Olló Ragasztó	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csapatok elkészítik az egyes országokat bemutató tablókat. Támogató segítséget nyújthat a rajz-, illetve technika tanár, a magyar tanár. <i>(Ez a munka összevonható a kutatási munkával, a kettőre együtt 45 perc áll rendelkezésre.)</i> 15 perc	Rendszerezés Kreativitás Alkotókészség Együttműködés	Kooperatív tanulás – kupactanács, alkotó munka	D4 (Az észak- európai országok viszonya a természethez) Csomagolópapír Filctoll készlet Olló, ragasztó	
C	A csapatok elkészítik a kutatómunkájuk eredményét bemutató produktumot. Támogató segítséget nyújthat a rajz-, illetve technikatánár. <i>(Ez a munka összevonható az anyagok beszerzésére és feldolgozására szánt idővel. A kettőre együtt 40 perc áll rendelkezésre.)</i> 15 perc	Rendszerezés Kreativitás Alkotókészség Együttműködés	Kooperatív tanulás – kupactanács, alkotó munka	Összegyűjtött anyagok Informatikai háttér Csomagolópapír Filctoll készlet Olló Ragasztó	

III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

III/a Csoportbemutatók

A	A csapatok bemutatják egymásnak kutatómunkájuk eredményét. <i>(Csoportonként 5 perc)</i> 25 perc	Kommunikáció Önkifejezés	Kooperatív tanulás – csoportbemutató	Elkészült produktum (Informatikai eszközök)	Üres falfelület Ragasztógyurma
B	A csapatok évfolyam- vagy iskolai rendezvény keretében bemutatják munkájuk eredményét. <i>(Csoportonként 5 perc).</i> 25 perc	Kommunikáció Önkifejezés	Kooperatív tanulás – csoportbemutató	Elkészült produktum	Üres falfelület Ragasztógyurma

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
C	A csapatok munkáját bemutató tablót kiállítják az osztályteremben, a folyosón vagy az iskola aulájában.		Kiállítás	Elkészült produktum	Üres falfelület Ragasztógyurma
III/b Értékelés					
A	A csoportok értékelik saját munkájukat, illetve a csoportbemutatókat. 10 perc	Véleményalkotás Értékelés Önértékelés Együttműködés	Egyéni munka Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó	D9 (Értékelés)	
B	A tanulók a tanár irányításával értékelik az elvégzett munkát. 10 perc	Véleményalkotás Értékelés Önértékelés	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P5 (Értékelés)

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – Irányított képalkotás

Egy példa a képalkotás irányítására:

Helyezkedjete el kényelmesen! Üljetek úgy a széken , hogy a gerincetek a szék támlájának támaszkodjon! Mind a két talpatok legyen a padlón, a láb-száraitok legyenek függőlegesek! Húzzátok ki magatokat, de ne feszítsétek meg a testeteket, az izmaitokat! A kezetek legyen a padon vagy az öletekben, ahogyan kényelmesebb! Hunyjátok le a szemeteket, és próbáljátok elképzelni, amiről mesélek!

„Egymoziban ülünk, márelcsendesedett a nézőtér, de a vetítőtávaszon még sötét. Lassan kivilágosodik. Először csak szürke villózást látunk, aztán egy gyönyörű, zöldellő táj képe bontakozik ki előttünk. Egy hegytetőn állunk. Előttünk hatalmas síkság nyúlik a távolba. Bal felé fordulva kisebb nagyobb tavak sorát látjuk. Kéklő vizükön meg-megcsillan a napfény. Jobb felé szántóföldeket, legelőket pillantunk meg, mintha a távolban állatok legelnének. Gyönyörűen süt a nap, de a hátunk mögül lágy szellő támad föl. Megfordulunk, és a hosszan elnyúló hegyvonulatok közt, egy völgyön keresztül megpillantjuk az óceán vizét. Egy hatalmas óceánjáró készül éppen lehorgonyozni az öbölben. A szél egyre erősebb, így megfordulunk, és elindulunk lefelé a völgybe, a közeli falucska felé. Jól látszik a templomtorony a fák fölött, nem fogjuk eltéveszteni az irányt. A hosszú sétában elfáradtunk, leülünk a fák között, az árnyékban kicsit pihenni. Kipihentük magunkat, lassan nyissuk ki a szemünket...”

Fontos, hogy leírásunk le legyen túlságosan részletező, ne sugalljuk a tanulóknak saját érzéseinket!

Lehetséges kérdések a megbeszéléshez:

Milyen színeket láttatok? Éreztetek-e szagokat? Hallottatok-e hangokat? pl. harangzúgás, hajókürt, stb. Fáztatok-e, vagy melegeetek volt? Hogy éreztétek magatokat a „kiránduláson”? Stb.

P2 – Tankönyvlista

Észak-Európa országai a „Tankönyvjegyzékben” szereplő tankönyvekben

- Földrajz 7. o. – Szentirmainé Brecksok Mária / Apáczai Könyvkiadó és Könyvterjesztő Kft. Celldömölk, 2003. (10-15. oldal)
- Európa földrajza – Kleininger Tamás /Konsept-H Kiadó, Piliscsaba, 1998.
- A Föld, amelyen élünk 3. – Európa földrajza tankönyv – Nakádi Mariann / Mozaik Kiadó, Budapest, 1998. (27-42. oldal)
- A Föld amelyen élünk – Földrészek földrajza tankönyv 7. o. – Nakádi Mariann–Taraczközi Attila / Mozaik Kiadó, Budapest, 2003. (119-126. oldal)

- Földrajz 7. – Kontinensek földrajza tankönyv – Jónás Ilona–dr. Kovács Lászlóné–dr. Mészáros Rezsőné–Vizvári Albertné / Mozaik Kiadó, Budapest, 2003. (140-143. oldal)
- Európa földrajza 13 évesek számára – Tamasics Katalin / Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1997. (27-40. oldal)
- Földrajz 7. – Füsi Lajos–Mészáros Rezsőné–Nagy Károlyné–Nagy Vendelné–Rugli Ilona–Tóth Ágnes–Udvarhelyi Károly–Vizvári Albertné / Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 2003.
- Röptében a világ körül (Kontinensek-Tájak-Országok) Földrajz tankönyv 7. o. – Szili István / Pauz-Westwermann Könyvkiadó Kft. Celldömölk, 1997 (26-29. oldal)
- Földrajz – Kontinensek földrajzi ismeretei – tankönyv 7. o. – Dr. Lakotár Katalin / Pauz-Westwermann Könyvkiadó Kft. Celldömölk, 2003.

P3 – Környezeti katasztrófák a világban

Fontos, hogy a tanulók ne beszélgessenek egymással a képek vetítése közben!

A internetről letölthető képek

<http://www.kornyezetunk.hu/belso/kepek.html>

P4 – Országnevkártyák

DÁNIA

SVÉDORSZÁG

NORVÉGIA

FINNORSZÁG

IZLAND

P5 – Értékelés

Lehetséges szempontok az értékeléshez:

Hogy éreztem magam a közös munkában?

Megtudtam-e valami újat a témáról?

Me tudtam-e valami újat a társaimról?

Nekem az „x” csoport bemutatója tetszett a legjobban, mert...